

psycho-emotional state. The importance of medical deontology today is emphasized. Emphasis is placed on the correctness to use information obtained from the media.

Keywords: pandemic, ethics, misinformation, medical deontology, Internet, information.

Фрадкіна Н.В.

СМЕРТЬ ЭКСПЕРТИЗЫ. ЭТИЧЕСКОЕ ИЗМЕРЕНИЕ СЕГОДНЯШНЕГО ДНЯ

В статье рассмотрено влияние Интернета на человеческое сознание, особенно в эпоху пандемии. Исследовано, как дезинформация может повлиять на здоровье и психо-эмоциональное состояние человека. Подчеркнута важность медицинской деонтологии в настоящем. Отмечено важность правильного использования информации, получаемой из СМИ.

Ключевые слова: пандемия, этика, дезинформация, медицинская деонтология, Интернет, информация.

УДК351.851.

Чебакова Ю. Г., Мустецов Д. В.

м. Харків, Україна

РОЛЬ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕНЕДЖЕРА

Удосконалення управлінської підготовки майбутніх менеджерів є важливим питанням у сучасній теорії та практиці професійної освіти. Підготовка професійних менеджерів – вкрай необхідний напрям освіти для України, затребуваний як суспільними перетвореннями, так і особистісними потребами тих, хто навчається за відповідними спеціальностями. Діяльність менеджера безпосередньо впливає як на добробут окремих підлеглих та і на успіх організації у цілому. Особистісні якості, знання та уміння менеджера мають визначальний вплив на корпоративну культуру, стиль міжособистісної взаємодії, атмосферу у колективі, успішність вирішення конфліктів, а також на результативність діяльності, продуктивність, економічні показники тощо. Однією з важливіших особистісних якостей, що необхідно формувати у майбутніх менеджерів є їх відповідальність. Отже, розвиток відповідальності у студентів є

важливим науково-педагогічним та практичним завданням. Формуванню відповідальності у виховному процесі вищої школи присвячено наукові роботи таких вчених як О. Пономарьов, О. Романовський, Н. Середа, М. Чеботарьов [1; 2; 3]. Роботи цих науковців стали базою нашого дослідження. Незважаючи на велику кількість праць, присвячених означеній проблемі, роль відповідальності в формуванні особистості майбутнього менеджера висвітлена недостатньо, що загострює актуальність теми нашого дослідження.

Підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців сучасною системою вищої освіти згідно з вимогами державних нормативних документів (закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки) зумовлює налаштованість майбутнього менеджера не лише на опанування професійними знаннями, а й на особистісний розвиток, формування відповідальності під час професійної підготовки. Ми згодні з думкою науковців, що «чесність, моральність, справедливість, відповідальність перед нинішніми та майбутніми поколіннями – ці та інші питання з області етики і моралі знову звучать на адресу керівників країни та великого бізнесу. Саме питання моралі складають основу соціальної відповідальності керівників та пов'язаного з цією відповідальністю ризику» [4, с. 105].

Професійна підготовка майбутніх менеджерів в закладах вищої освіти України почалась не так давно, а у світі вже накопичено багатий досвід навчання фахівців цього профілю. Професійна підготовка майбутніх відповідальних менеджерів у світі базується на працях таких відомих науковців як Дж. Кьюлла, Т. Маак, В. Міллер, Л. Пейн, Н. Плесс, П. Прузані. Саме ці вчені вказують на пріоритетну роль формування відповідальності у менеджерів-керівників, в першу чергу під час їх професійної освіти.

Т.Маак та Н. Плесс з початку 2000-х років розробляли концепцію відповідального лідерства [5, с. 96–121]. В основі цієї теорії визначена проблема, яка вказує на взаємозв'язок лідерства з моральною цілісністю та веденням бізнесу в суспільстві, що глобалізується. В даній теорії визначено шляхи і методи, завдяки яким бізнес сприятиме формуванню лідерства, що характеризується моральною, внутрішньої цілісністю і моральною відповідальністю особистості та мають ґрунтуватися на морально-ціннісній базі особистості менеджера-керівника. В умовах глобалізованого та багатокультурного середовища перед менеджерами-керівниками встають декілька пов'язаних одна з одною проблем. Одна з них, це – керування різномірним з точки зору культури, релігії, соціального стану та рівня освіти персоналом, відповідність етичним стандартам, проблема довіри бізнесу з боку зацікавлених сторін, потреби та цінності зацікавлених сторін. Формування і підтримка довірливих стосунків та стійких зв'язків з усіма зацікавленими сторонами постає основною

компетенцією менеджерів-керівників і сприяє підвищенню їх авторитету. Проаналізувавши вищезначене, можемо зазначити, що майбутнього менеджера потрібно розглядати як моральну особистість, акцентуючи особливу увагу на формуванні у нього відповідальності у вищій школі. Саме сформованість відповідальності сприяє становленню у нього етичного інтелекту, моральної свідомості, навичок рефлексії, критичного мислення.

Дж. Кьюлла, звертаючись до концепції відповідального лідерства, розглядає його через призму етичних засад, а саме, предметом дослідження відповідального лідерства виступає етика менеджера-управлінця. Моральні якості менеджера-управлінця, насамперед, відповідальність, впливають на зацікавлені сторони (організації, спільноти та суспільство в цілому), тому він може бути корисним або шкодити тим, хто його підтримує [5, с.33–49]. Ми повністю поділяємо думку Дж. Кьюлла, що лідерство – це особливий тип етичних відносин між людьми, який визначає поведінку людей по відношенню один до одного в різних ситуаціях і пов'язує етику менеджера з ефективністю його роботи.

Дослідник Л. Пейн пропонує концепцію центрованого лідерства. Він зазначає, що моральність не значиться в більшості сучасних моделей прийняття управлінських рішень, але без морального компоненту сучасним менеджерам-управлінцям буде вкрай складно відповідати фінансовим, юридичним та етичним стандартам сучасності [5, с.79–93]. Виходячи з вищевказаного, можемо зауважити, що майбутньому менеджеру необхідно діяти в «зоні прийнятності», де перетинаються етичні норми та економічні аспекти. Визначити цю зону допоможуть не тільки засоби економічного аналізу, але й високий рівень сформованості відповідальності, етичні концепції та навички морального мислення.

До категорії духовності як основи відповідального лідерства звертаються П. Прузані та В. Міллер. Вони провели дослідження серед керівників європейських, американських і азійських компаній, що спонукало їх до висновку, що духовність, незалежно від того сенсу який вкладають у це поняття різні менеджери-керівники, може стати фундаментом відповідального лідерства. Діючи з позиції духовності, менеджери природним чином навчаються відповідальності за ту структуру, якою вони керують і за свої власні дії [5, с. 96–121].

Таким чином, підводячи підсумки нашого дослідження, можемо зазначити, що роль відповідальності в формуванні особистості майбутнього менеджера в умовах глобалізації сучасного суспільства повинна мати пріоритетне місце під час його професійної підготовки. Цьому в пригоді стане досвід зарубіжних дослідників, що потрібно аналізувати та впроваджувати в освітній процес вищої школи.

Список літератури: 1. Пономарьов О. Відповідальність у системі категорій педагогіки вищої школи / О. Пономарьов, М. Чеботарьов, Н. Серета // Педагогіка і психологія професійної

освіти – 2013. – № 4. – С. 75 – 86. 2. Романовський О. Г. Виховання духовності лідерів / О. Г. Романовський, О. С. Пономарьов // Горизонт духовності виховання = The horizon of spirituality of education : кол. монографія / уклад.: Й. Кевішас, О. М. Отич ; Нац. академія педагог. наук України. – Вільнюс : Zuvedra, 2019. – С. 178 – 199. 3. Чеботарьов М. К. Психологія відповідальності / М. К. Чеботарьов, О. С. Пономарьов // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф. "Духовно-моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації", 15-16 листопада 2018 р. / ред. О. Г. Романовський. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – Вип. 49 (53). – С. 163-175. 4. Гура Т. В. Духовність як основа відповідальності лідера / Т. В. Гура, І. В. Ріпко // Духовно-моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації : зб. наук. пр. : за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф., 5-6 листопада 2014 р. : у 2 ч. Ч. 1 / ред.: О. Г. Романовський, Ю. І. Панфілов. – Харків : НТУ "ХПІ", 2015. – С. 104-107. 5. Плесс Маак Никола. Ответственное лидерство / Маак Никола Плесс. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. – 321с.

Bibliography (transliterated): 1. Ponomarov O. Vidpovidalnist u systemi katehoriї pedahohiky vyshchoї shkoly / O. Ponomarov, M. Chebotarov, N. Sereda // Pedahohika i psykhohohiia profesiinoї osvity. – 2013. – № 4. – P. 75-86. 2. Romanovskyi O. H. Vykhovannia dukhovnosti lideriv / O. H. Romanovskyi, O. S. Ponomarov // Horyzont dukhovnosti vykhovannia = The horizon of spirituality of education : kol. monohrafiia / uklad.: Y. Kevishas, O. M. Otych ; Nats. akademiia pedahoh. nauk Ukrainy. – Vilnius : Zuvedra, 2019. – P. 178-199. 3. Chebotarov M. K. Psykhohohiia vidpovidalnosti / M. K. Chebotarov, O. S. Ponomarov // Problemy ta perspektyvy formuvannia natsionalnoї humanitarno-tekhnichnoi elity : zb. nauk. pr. za materialamy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. "Dukhovno-moralnisi osnovy ta vidpovidalnist osobystosti u doli liudskoi tsyvilizatsii", 15 - 16 lystopada 2018 r. / red. O. H. Romanovskyi. – Kharkiv : NTU "KhPI", 2018. – Vyp. 49 (53). – P. 163 – 175. 4. Hura T. V. Dukhovnist yak osnova vidpovidalnosti lidera / T. V. Hura, I. V. Ripko // Dukhovno-moralnisi osnovy ta vidpovidalnist osobystosti u doli liudskoi tsyvilizatsii : zb. nauk. pr. : za materialamy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 5-6 lystopada 2014 r. : u 2 ch. Ch. 1 / red.: O. H. Romanovskyi, Yu. I. Panfilov. – Kharkiv : NTU "KhPI", 2015. – P. 104-107. 5. Pless Maak Nykola. Otvetstvennoe lyderstvo / Maak Nykola Pless. – M.: Alpyna Byznes Buks, 2008. – 321 p.

УДК 154.4: 37.033

*Черемський М. П
м. Харків, Україна*

РОЛЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ В ДУХОВНОМУ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Постановка проблеми. Однією з найбільших проблем сучасної вітчизняної освіти виступає її авторитарність, котра перешкоджає творчому самовираженню, а з ним і